

Třela z mrtvých vzkříšení

Převod materiálu
Marta Sedláčková
Pořadí v lekci
44

Téma

Naše budoucnost je v Božích rukou. Můžeme se spolehnout na to, že jako Bůh vzkřísil Ježíše, vzkřísí i nás.

Cíle

- Děti uslyší a zažijí, že Bůh nás zná každého jménem a nikdo a nikdy se mu neztratí.
 - Děti uslyší o tom, že Ježíše budeme následovat i ve vzkříšení. Všimnou si souvislostí biblických a vlastních příběhů.
 - Děti hledají v textech (biblických a písňových) a obrazech osobní naději.
-

Pro učitele

Biblický text: Iz 43,1–5; 1Kor 15,20–22 + další biblické texty viz práce se staršími dětmi

Poznámky k textu

K výpovědi

V této výpovědi se jedná o naši osobní budoucnost — v co mohu doufat? Co se mnou bude, až můj pozemský život v podobě, jaké ho znám, skončí? Starý zákon je v tomto velice zdrženlivý, rozhodně nezná nějakou podobu nesmrtnosti stvoření, ale nepracuje ani s rozvinutými představami toho, co bude po smrti. V její smrti je každý sám o sobě bez šance, jedinou záchranou je poklon Hospodina k Bohu, jeho věrnost, on je Pán nad životem i smrtí (viz např. Jb 19,25nn; Ž 73, 23nn). Pro starozákonní svěrky platí více než smrt Hospodinova zaslíbení, která otevírají budoucnost (např. Abraham kupuje v zaslíbené zemi hrob pro Sárů (Gn 23) nebo Mojžíšovi stačí výhled do zaslíbené země (Nu 27,12; Dt 34). Nový zákon v této zdrženlivosti navazuje, nezavádí pojem Boha nesmrtelného, co by bylo v Bohu samotném. Avšak je tu událost Kristova vzkříšení, která „mění situaci“. Apoštolové přinášejí svědectví o Boží věrnosti, která vydrží a nese i ve smrti. O novém počátku třetího dne.

V Krédu jsme už slyšeli o budoucnosti (přijde soudit živé i mrtvé) i o vzkříšení (třetího dne vstal z mrtvých) — obojí se týká Ježíše Krista. Ve třetím článku Kréda jde výrazněji o náš osobní příběh. Ježíšovo vzkříšení je „prvotním zážehem v Božské reakci“ — to, že byl Ježíš vzkřísen, se týká všech, jejich osobního osudu ve smrti — *Avšak Kristus byl vzkřísen jako první z těch, kdo zesnuli. A jako vešla do světa smrt skrze Boha, tak i zmrtvýchvstání.* (1Kor 15,20n)

Spása se týká celku — nebe i země, „duše“ i „tělo“. Bohu je věc v biblickém svědectví vnímán jako jednota — i tam, kde se mluví o „těle“, jde o celého Boha i s jeho duševními pochody, stejně tak tam, kde se mluví o „duši živé“, jde opět o celostné vnímání lidské bytosti i s jejím tělem. Nicejsko-cařihradské vyznání v tomto bodě říká: „věřím vzkříšení mrtvých“ a tak je v dnešní době v této výpovědi méně zavádějící, protože hovoří o Bohu jako celku.

Na rozdíl od různých jiných náboženských směrů i křesťanských herezí **Bible nezná dualismus**, který by jednu část člověka povyšoval nad druhou, že by část člověka byla dobrá (a tedy „přežila“ smrt) a jiná část špatná. Všechno, co je součástí lidské bytosti, padá pod tíhou hříchu, zároveň je tu pro všechny stránky člověka naděje. V této výpovědi Kréda se tedy nevyvyšuje ani tělo.

Řecký jazyk má pro tělo dva výrazy — *sóma* (tělo) a *sarx* (maso). *Sóma* znamená to tělesné, přirozené, stvořitelským podmínkám podléhající; *sarx* spíše popisuje situaci člověka v odcizení, následek vzdoru vůči Bohu. Pavel píše, že *sarx* nemůže mít podíl na království Božím (1Kor 15,20). A přesto je v Krédu použit právě výraz *sarx*. Krédo zde totiž navazuje spíše na evangelistu Jana (než na Pavla), který v J 1,14 píše „slovo se stalo tělem — masem, *sarx*“ — **Bůh se ztotožnil s porušeným „masem“**, s padlým člověkem. Stejně tak vzkříšení patří právě tomuto porušenému „normálnímu pádu“.

Vzkříšení je osobní a dialogické — **jsme povoláni Bohem „svým jménem“** (Iz 43,1). I v hodině své smrti se mne Bůh týká a já se týkám Boha. Bible má pro vztah dvou stran oblíbený výraz — smlouva. Z Boží strany je to smlouva dodržovaná, pevná a nezná hranice smrti. Tak mohou být za živé v Bohu označeni Abraham, Izák i Jákob. I my patříme do takové osobní smlouvy s Bohem. Nerozptýlíme se v jedné velké blaženosti, nirváně. (Toto osobní povolání není nějaký bezbřehý individualismus — své jediné místo máme jako součást Božího lidu, se kterým Hospodin uzavřel smlouvu, jako pokřtění v Krista.)

Jak to bude vypadat, takové otázky jsou tu od začátku: „Jak vstanou mrtví? V jakém těle přijdou?“ (1Kor 15, 35) — jde totiž o naši identitu — bude to vypadat tak nějak podobně, jako teď, jenom lepší? (viz Mt 22,23–30) A nebo to bude něco tak jiného, že se nepoznáme, že nás nebude nic připomínat? Ani jedna cesta není biblickým řešením. Jde o nás osobně (viz výše — budu to Já), ale nastane zásadní proměna. Apoštol Pavel o tom mluví v 1Kor 15, 42nn. Je to Duch Boží, kdo nás vzkřísí a promění (2,11), naše tělo tedy bude „duchovní“ (pojem je ovšem dnes zavádějící, neb vzbuzuje asociace ehosi přehledného a vznášejícího se). Tělo (tzn. člověk jako celek) bude proměněno — **totiž podobněno Kristu**. (*První člověk byl z prachu země, druhý člověk z nebe. Jaký byl ten pozemský, takové jsou i ostatní na zemi, a jaký je ten nebeský, takové i ostatní v nebesích. A jako jsme nesli podobu pozemského, tak poneseme i podobu nebeského.*) (1Kor 15,47–49) Vzkříšení je něco střízlivě představitelného, máme-li jen řeč a představitost tohoto světa. Obrazně řečeno, teď jako bychom žili v kresleném filmu, na ploše, a měli popisovat trojrozměrnost, prostor. Dostáváme se na hranici toho, o čem je možno mluvit, mluvíme vlastně v šifrách, obrazech, představách.

Podstatné i pro výklad dále je, že žijeme ve smlouvě s Bohem, která se týká každého osobně v jeho celistvosti. Naše budoucnost je svázána s Pánem Ježíšem Kristem — i ve smrti i v tom, co po ní bude následovat. Jako v nebi — tak i na zemi — jako to bylo s Ježíšem — tak to bude i s námi.

K příběhu

K této výpovědi Kréda se nevztahuje primárně nějaký známý příběh v bibli, tak jako to bylo snadné u Ježíšova narození, atd. O vzkříšení našich osob se mluví poměrně hodně, ale jsou to dopisy a vyznání apoštolů. V naší práci s dětmi spíše skrze texty modelujeme nějakou situaci, stav, vnímáme pocity, zážitky. Sdílíme lásku, naději a víru. V posledních dvou výpovědích Kréda jsme totiž na hranici vyslovitelného. Nahlížíme za oponu, kterou poodhrnul Ježíš ve svém zmrtvýchvstání.

Pro práci s předškoláky jsme proto vybrali text z **Izajáše 43 kap., 1–5 verš**.

Věříme, že se skrze Ježíše Krista vztahuje i na nás. Text nás ujišťuje, že přes všechno ohrožující nebezpečí jsme objemuti Boží láskou. Vody, řeky, proud, oheň, plamen — to je všechno život ohrožující, život beroucí, ale nic nás nestrhne ani nevytrhne z Boží náruče. Podobné ujištění nacházíme v Iz 8,38n nebo v žalmu 23. Důležité v tomto textu bylo, že je zde individuální oslovení jménem — nejsme jen do potu, ale obrazně řečeno — Bůh nám říká křesťanským jménem a jde mu o nás konkrétně.

Pro mladší dítě je připomenut příběh Ježíšova pohřbu a vzkříšení. Jako obraz pro naše vzkříšení je především obraz z **1Kor 15,20–22**. Opět je volen pro přiměřenou názornost a především proto, že je tady velmi zřetelně ukázáno, že Ježíšovo zmrtvýchvstání předznamenává to naše. Jen na tom můžeme zakládat svou víru a naději. O podobě vzkříšení mluví Pavel v obrazech („duchovní tělo“). Mluvit o tom všem je složité, na většinu otázek zní odpověď „nevíme“, ale Pavel nám ukazuje určité meze, ve kterých se má naše přemýšlení odehrávat.

Úskalí

Výpovědi

Důležité je vyhnout se extrémům — dualismu duše a těla a lidovým představám, jak dušička odchází do nebečka; a příliš masivním představám — vstávajících mrtvol (takové představy u dětí podporuje zábavní příběh s hororovými filmy) nebo krásných lidí u potoka s beránkem na klíně, jak to známe z plakátů jehovistů.

Příběhy

Vybrané texty nejsou příběhy s dějem. Ten děj musíme dodat svým životem, svědectvím učitelů a při bližním se životu a starostem dětí. Jsou to však velmi silné texty, které mohou v dětech rezonovat a mohou je provázet. Není od věci se nějakou část s dětmi naučit nazpaměť.

Odkazy

Lochman, Jan Milíř: *Krédo: základy ekumenické dogmatiky*. Praha: Kalich, 1996.

Kolář, Ondřej: Kde jsou Naši zesnulí. *Český bratr* 2013/11.

Ratzinger, Joseph: *Úvod do křesťanství*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. (Vzkříšení jako „dialogická nesmrtelnost“, na tento termín odkazuje i O. Kolář v článku.)

Gaarder, Jostein: *Jako v zrcadle, jen v hádance*. Praha: Albatros, 1999. (Kniha pro dospívající děti — filosofující příběh o umírající dívce, která se se svou smrtí vyrovnává. Zaujala mě v ní představa duchovního [proměnného] světa jako světa mnohokrát „hmotnějšího“, skutečnějšího než je ten náš. To náš svět je příliš svitlý, to co přichází, je mnohem pevnější [proto dívka a průvodcem andělem prochází dveřmi, vidí věci, které z postele vidět nemůže atd.]

Pro děti

Pro předškolní děti

Na základě textu z Iz 43,1–5. V práci s dětmi nemluvíme přímo o vzkříšení, ale mluvíme o tom, že se Bohu nikdo nikdy neztratí, smrt zmiňujeme, ale ne primárně. Chceme se vyhnout masivním představám o vstávajících mrtvolách.

Ptejte se:

Kde všude se může člověk ztratit? Zabloudit? (V lese, ve městě, v obchodním domě, mezi mnoha lidmi, na trhu, na festivalu, v bludišti atd.)

Zabloudili jste někdy, ztratili jste se? Jaké to (asi) je?

Jak jste se cítili, na co jste mysleli? Proč jste se báli, co vás ohrožovalo? (Resp. Co takový ztracený člověk cítí, na co myslí?)

Shrňte:

Když se člověk ztratí — a to se může stát kdekoliv — v obchodě, v lese, dokonce i v kostele mezi lidmi, má člověk strach (doplete podle výpovědí dětí), že je ztracený a že ho nikdo nenajde.

Ptejte se:

Co je důležité vědět, aby se člověk zas našel? Nebo aby se vůbec neztratil? (*Nechte odpovídat děti, ale nakonec shrňte a doplňte.*)

Shrňte:

Je velmi důležité znát své jméno a vědět, s kým tam jsem. Taky ten, kdo tam je s námi — rodiče, paní učitelka — nesmí zapomenout na nás a na naše jméno. Můžeme na sebe zavolat, poprosit někoho, aby zavolał telefonem, v obchodě vyhlásit rozhlasem, atd. Maminka na nás určitě nikdy nezapomene, nechala by nás někde v lese/obchodě, bude nás hledat, atd. Když se známe, zase se najdeme. Je důležité vědět, že o nás někdo ví, i když si připadáme ztracení.

Varianty

- Můžete začít vyprávěním příběhu podle vlastních zkušeností, třeba podobný našemu: Když jsme byli na slavnosti Bible kralické, báli jsme se, že se nám děti ztratí mezi mnoha lidmi. Proto jsme dali dětem na ruku pásku, kde bylo napsáno, jak se jmenují, že tu jsou s námi a telefonní číslo. Pak už jsme neměli strach ani my, ani děti. Věděli jsme, že patříme k sobě, a můžeme se na to spolehnout, a i kdyby si děti strachy nemohly vzpomenout, mají náramek se jménem a telefonním číslem. A i kdybychom se vzdálili, zase se najdeme.
- Máte-li doma takový „náramek proti ztracení“ (např.: www.infoband.cz) vezměte ho dětem na ukázkou, od něj začněte. — Víte, k čemu to je?

Ptejte se:

Mohou se ztratit i dospělí? Mají také strach? Z čeho? Shrňte, variujte podle toho, o čem jste s dětmi mluvili:

I dospělí se někdy bojí, mají strach, že se ztratí, že budou sami. Někdy mají strach z nepříjemných věcí, nemocí. A mají také možná strach z toho, že umřou. Že se po smrti člověk ztratí, nikdo si na něj nevzpomene, stane se jenom prachem. Možná máte podobný strach i vy.

Pán Bůh nám — dětem i dospělým — ale říká: Neboj se, mně se nikdo (*zdrázníte*) nikdy (*zdrázníte*) neztratí, já každého znám jménem, znám tebe... a tebe... (*doplatejme jména, nezapomejte nakonec na sebe*) na nikoho nezapomenu. Vím o každém.

Teď vám přečtu, co se o tom píše v Bibli. (Další možnosti viz varianty.) Položte hlavy na stůl, přip. sedněte si do kruhu a chyťte se za ruce, zavěte oči a poslechněte si ještě jednou, co nám Bůh vzkazuje, co můžeme nosit v našem srdci jako takový náramek proti ztracení, strachu, a proti smrti.

Podle Iz 43,1–5 parafráze, doplněno o motiv z žalmu 23 (jde o slavnostní přednes, vyzkoušejte si předem, jak vám to půjde, můžete zkrátit nebo rozšířit, neodbývejte slavnostnost a vážnost):

Toto ti říká Hospodin, tvůj stvořitel, ten který tě vytvořil a zná tě:

„Neboj se, patříš mi, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. *(Doplňte jména dítí: Anižko, jsi moje. Martínku, jsi můj. Můžete se jich zlehka dotknout na hlavě či rameni.)* Nikdy se mi neztrátiš: Pjdeš-li přes vody, já budu s tebou, pjdeš-li přes řeky, nestřhne tě proud, pjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. *(Můžete doplnit o dětské obavy, které zazněly.)* I kdybys šel tmavým údolím, kde na tebe řihají nepřátelé a smrt a nakonec tě přemohli, neboj se, to není konec. Protože já jsem tvůj Bůh, ten, který je stále s tebou. Jsi v očích svých tak drahý, vzácný, mám tě rád nade všechno. Neboj se, já budu s tebou.“

Varianty

Pokud radši vyrábíte, nebo z jiného důvodu (neposednost dítě, to, že se necítíte na přednes zaslíbení-požehnání, atd.), vyrobte si s dětmi z tvrdšího papíru náramky — na proužek papíru široký asi 2 cm napište (natiskněte) slova: BŮH ŘÍKÁ: JSI MOJE, var. JSI MŮJ, — v předpokládaném pořadí, v nedělní době doplňte jména podle přítomných dětí, nechte děti vybarvit, nebo nalepit samolepky. Podle velikosti zápěstí dítěte slepte izolepou nebo scvakněte sešívačkou. Trvanlivější a dražší varianta, spíše pro starší — navlékací korálky s písmenky, které seženete nejspíše přes internetové obchody, event. v galanterii atd., nápis můžete zkrátit, např. Boží dítě.

Zakončit můžete také zpěvem písně Bůh je náš Pán a Král (Dodatek 607), první dvě sloky — v druhé sloce je text „nikdo se mu neztrácí“. Můžete tímto zpěvem nedělní zahájit i zakončit, dají se zpívat první dvě sloky + opakování první.

Pomůcky: náramek proti ztracení; papírové „náramky“, pastelky, izolepa, případně sešívačka, nůžky, event. korálky s písmenky, tenký provázek nebo křída.

Pro mladší děti

Máte-li kolem kostela hřbitov, pokud to jde, projďte se po hřbitově nebo můžete dnešní hodinu celou strávit na hřbitově. Stačí projít, upozornit, aby děti byly potichu, snažte se moc nemluvit. Možná vás děti upozorní na jejich rodinný hrob, můžete upozornit i vy je. Je-li to obtížné proveditelné, můžete k dispozici obrázky různých hřbitovů (na internetu najdete obrázky mnoho, vybírejte různé, zcela se vyhněte se strašidelným obrázky, hřbitovy mohou působit vesele i smutně — barevné květiny, sochy plačících andělů, lesní hřbitovy, vyberte obrázek s lidmi, kteří hřbitovem jdou atd.)

Po procházce nebo po prohlížení obrázků se ptejte:

Jak jste se na hřbitově cítili? Proč? (U obrázků: Který se vám nejvíce líbí? Proč?)

Co se na hřbitově dělá? Je to smutné nebo veselé místo? Proč?

Můžete i rozšířit uvažování dítěte: Co je na hřbitově smutné, co nadějně, veselé? Proč lidé chodí na hřbitov, ke hrobům?

(Možná vám děti budou vyprávět, jak byly na pohřbu nebo nějaký viděly, je to dobrá situace, kdy je možno takové prožitky sdílet, ovšem v dnešní době není ústřední na pohřbech úplně obvyklá. Můžete je ke sdílení povzbudit.)

V této chvíli budete pravděpodobně mít od dítěte několik jejich úvah a budete vřadit, co si představují, jak vnímají hřbitov, konečnost života, jestli o tom přemýšlely.)

Vyprávějte podle naznačeného schématu, navazujte na to, co děti říkaly:

Každý ?lov?k jednou zem?e. P?estane dýchat, takový, jaký byl, už nikdy nebude. Jeho rodina a p?átelé ud? lají poh?eb a p?ijdou se s ním rozlou?it. Poh?bí ho na h?bitov? jako je ten náš. I my takhle jednou n?koho poh?bíme a nakonec poh?bí i nás. Pak chodí lidé na ten h?bitov t?eba vzpomínat. Je jim smutno, ob?as plá? ou.

Ale po?kat, to mi p?ipomíná jeden p?íb?h z Bible — tam taky p?išli p?átelé na h?bitov, aby ješt? dokon?ili poh?eb, aby zavzpomínali, plakali a byli smutní... Vzpomínáte si? (*Nechte d?ti vzpomenout.*) Povídali jsme si p?ed pár týdny o tom, jak zem?el Ježíš. Jak jeho t?lo Josef a Nikodém poh?bili. Taky jsme slyšeli, jak Marie Magdalena p?išla na h?bitov, aby na Ježíše vzpomínala, možná taky p?inesla kv?tiny. Ty naše p?íb?hy jsou tak podobné tomu, co zažívali u?edníci Pána Ježíše! Poh?bíváme, a chodíme na h?bitov vzpomínat.

Jenže — skon?il Ježíš?v p?íb?h u hrobu, na h?bitov?? (*Prostor pro odpov?di.*) V??íme, že Ježíš je živý — podivuhodným zp?sobem se setkal s u?edníky, s Marií, s Tomášem, podivuhodn? se setkává i s námi — v p? íb?zích Bible, ve ve?e?i Pán?. Jeho p?íb?h pokračuje dále.

Jak to tedy bude s námi? Skon?í náš p?íb?h na h?bitov?? Tak se neptáme jen my, tak se ptali Ježíšovi u? edníci od samého po?átku. Jak to bude dál? Máme nad?ji?

Apoštol Pavel, který m?l mezi k?es?any velkou autoritu, pro to m?l takový obraz, p?íb?h. Když se k?es?ané hádali, jak že je to se vzk?íšením Ježíše a jestli se jich to také týká, pov?dl jim toto:

Na za?átku, v ráji, se první ?lov?k Adam rozhodl, že si bude d?lat v?ci po svém, klidn? i proti Bohu. Hodn? v ?cí se tenkrát pokazilo, Adam i s Evou museli odejít z ráje. Prost? se to s námi táhne, s Bohem už nikdo nemluvil tvá?í v tvá?, po?ád si d?láme v?ci po svém, na Boha se neohlížíme. I smrt je najednou zlá, bojíme se jí. Jako by ten Adam smrt vypustil z ?et?zu, do sv?ta, te? tu d?lá paseku jako vzteklý pes. Všichni umírají.

Ale pak p?išel náš Pán, Ježíš Kristus. On je takový nový Adam, nový ?lov?k. Ten op?t mluvil s Bohem tvá?í v tvá?. D?lal všechno podle toho, co si B?h p?eje. Proto zvít?zil i nad smrtí. Nad ním nemohla vyhrát. Vstal z mrtvých. A to je, jako by prorazil ze?, která nás držela v království smrti, jako by znovu spoutal smrt, vyrazil jí z ruky její zbra?. S Ježíšem p?išlo do sv?ta zmrtvýchvstání. Te? má každý nad?ji, že bude také vzk? íšen, týká se to každého. Proto vyznáváme: V??íme, že nastane vzk?íšení mrtvých.

A jak to bude vypadat, jak budeme vypadat? To k?es?any taky zajímalo. A Pavel jim ?ekl: Bude to n?co zcela jiného, než známe te?, skoro se to nedá popsat. Ale taky víme, že to budeme my, že nesplyneme s ostatními nebo p?írodou. Budeme to my, ale docela prom?n?ní. Máme nad?ji, protože Ježíš je náš Pán a my ho následujeme.

Zazpívejte na záv?r velikono?ní píse? — v mnoha najdete motiv „vzk?íšení pro nás“ — „Všem Pán chce život darovat, aleluja.“ (Dodatek 663), „Ó živý Pane Ježíši... mocí tvou smí hrob nás všech mít kámen odvalen!“ (Dodatek 665).

M?žete pustit n?jakou velikono?ní skladbu — nap?. Bu? tob? sláva, ve vícehlasu je monumentální.

Pom?cky: obrázky h?bitov?, zp?vníky, nahrávka velikono?ní skladby.

Pro starší d?ti

Výklad uve?te jednoduchým p?edstavením tématu. Zde musíte zapojit i svoje sv?dectví — mluvte o tom, co je pro vás na ví?e ve vzk?íšení mrtvých d?ležitá. P?ipome?te dospívajícím, že n?kdy se m?žou slova z Bible nebo slova Kréda jevit jen jako prázdná slova. Jsou ale situace, kdy jsme (byli jsme, budeme) smutní, kdy se nás dotkne smrt našich blízkých (nebo — setkali jsme se s n?kým, kdo prožíval takovou ztrátu), a pak pot? ebujeme povzbudit a pot?šit. Pot?ebujeme na?erpat z víry v vzk?íšeného Ježíše Krista.

Nabídněte dětem různé biblické texty, texty písní a obrázky, které by mohly je nebo někoho dalšího povzbudit tehdy, když bude smutný ze smrti blízkého člověka.

Dětem rozdejte tvrdší papíry, které si složí na stole jako desky (můžete je procvaknout dřeváčkou a po skončení práce svázat mašlí nebo provázkem). Vyzvěte je, aby vytvořili do těchto desek povzbuzující a potěšující koláž, dopis, psaní, obraz. Nechte je svobodně vybrat, jak, co a pro koho budou tvořit. Kdo chce, může popsat, co vytvořil, co si vybral a třeba pro?. Desky si mohou nechat pro sebe, až ta chvíle přijde, nebo dát psaní někomu, kdo ho potřebuje hned.

Texty z Písma, texty písní a obrázky; přidejte vlastní.

Texty např.: Iz 43,1–5; Ž 16,10; Jb 19, 25nn; 1Kor 15,54 b–55; J 3,16 atd.

Písně: Velikonoční z EZ — Buď tobě sláva 346, Vstal jest této chvíle 335, Kristovo vzkříšení 339, Haleluja 663, Už svítlo jitro nedělní 665, atd. Svítá — A pak 1, Kristus je má síla 166. Dejte k dispozici zpěvníky.

Obrázky např.: Ivan Steiger, *Bible v obrazech*, str. 74, 247, 253, Zpěvník *Haleluja Amen* — strany 25, 59, 151, 167, 169, 171 a další, které symbolizují děvu v Bohu, smlouvu s Bohem, nebo např. ikony Ježíšova vzkříšení a obrazy starých mistrů. Podle uvážení další obrázky např. přírody.

Pomůcky: tvrdé papíry, kopie obrázků/pohlednic nebo kopírka k dispozici, vytištěné texty, bible, zpěvníky, tužky, pastelky, nůžky, lepidlo, dřeváčka, provázek, atd.

Přesah

- J. M. Lochman říká: „Zaslíbení překonané smrti, které se naplnilo již ve velikonoční události, uvádí už dnes poměry smrti do pohybu — ve vzpouce proti nim, v úsilí o jejich proměnu.“ A poukazuje na to, že víra ve vzkříšení má své důsledky. Domyslete — jak ovlivní víra ve vzkříšení pohled na nerovnost lidí, na útlak a vládu smrti mezi lidmi, na oslavování smrti, přílišnou odevzdanost smrti („všichni tam jednou musíme“), na prodlužovaný život na přístrojích, na nedůstojné umírání?
- Švýcarský básník a farář Kurt Marti napsal básně, které vyšly pod názvem „Leichenreden“, jsou to básnické (volně přeloženo) „řeči nad rakví“. Část z nich je přeložena v českém výboru jeho prací *Něha a bolest* (Marti, Kurt: *Něha a bolest*. Praha: Církev československá husitská, 2001). Velmi inspirativní jsou právě v dosahu víry ve vzkříšení do všedního současného života.

Liturgie

Rituál

Na úvod jednotlivých hodin můžete společně s dětmi recitovat:

Věřím v Boha Otce, který nás stvořil, věřím v jeho Syna, který nás zachránil, věřím v Ducha svatého, který nás proměňuje.

Nebo (podle refrénu Svítá 372):

Víru nám dej, co úskalí zdolává, k doufání měj, když prchá z nás odvaha, lásku rozdávej.

Biblický text k zapamatování

Smrt je pohlčena, Bůh zvíťazil! (1Kor 15,54b)

Okénko do bohoslužeb

Po dohodě s učiteli zazpívejte s dětmi ještě v bohoslužbách 2 sloky písně 607 Boh je náš Pán a Král. Můžete se ptát dětí, zda se cítily někdy ztracené, zda se ztratily. Zpívali jsme, že Pánu Bohu se nikdo neztratí. Co to znamená pro náš život, o tom si budete povídat v nedělní. Nebo - po domluvě s učiteli - můžete hovořit o hříšících (vyprávění pro školní děti) přenést ještě do bohoslužeb. Pokud se děti vrací do bohoslužeb, mohou přečíst parafrázi Iz 43 + Ž 23 v bohoslužbách jako poslání (zaslíbení).

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti, že se ti nikdo neztratí, ani ve smrti. Děkujeme, že nás vzkřísíš, že nás proměníš a že budeme spolu mluvit tváří v tvář. Děkujeme ti za Ježíše, který tuhle cestu pro nás připravil. Amen.

Odkaz na píseň

[Rok za rokem, roky, léta jdou](#)

[A pak jsi šel \(SV1\)](#)

[Chválu, díky všichni vzdejme Pánu, on je cestou](#)

[Úžasná láska \(SV108\)](#)

[Kristus je má síla i spasení](#)

[Někdo mně vede za ruku \(SV210\)](#)

[Boh je náš Pán a Král, zpíváme mu píseň chval](#)

[Z přetřeského kříže, který nesl Pán](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Krédo](#)

Biblický odkaz (kat)

[Izajáš 43,1–5](#)

[1 Korintským 15,20–22](#)